

Asia Uutisportaalisivustolle viedyt kolumnit ja haastattelut

Hakija H.T.

Annettu 01.12.2003

LAUSUNTOPYYNTÖ

H.T. (jäljempänä hakija) on 03.06.2003 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa laatimiinsa kolumneihin ja haastatteluihin liittyvistä tekijänoikeuskysymyksistä.

Hakija kertoo lausuntopyynnössään kirjoittaneensa vuosina 2001 ja 2002 kolumneja ja haastatteluja eräälle uutisportaalisivustolle Internetiin. Sivusto on harrastelijapohjainen eli sinne kirjoittamisesta ei saa palkkaa. Jokainen sivustolle kirjoittava tekee siellä töitä vapaaehtoisesti.

Hakija kertoo eronneensa sivustolta elokuussa 2002. Nyt hän haluaisi vetää sivustolta pois kaikki kirjoittamansa kolumnit ja haastattelut. Tämän myötä on noussut esiin kysymys siitä, onko hakijalla enää tekijänoikeuksia kirjoittamiinsa teksteihin, vai ovatko ne siirtyneet sivustolle. Lausuntopyynnön mukaan kyseinen sivusto ei anna hakijan vetää tekstejään pois sieltä.

Lausuntopyynnön mukaan hakija ei ole koskaan allekirjoittanut työsopimusta eikä muitakaan sopimuksia, joilla hän olisi luovuttanut tekstiensä tekijänoikeudet sivustolle. Sivuston ylläpitäjän kanssa ei ole koskaan ollut edes puhetta tekijänoikeuksista, eli sivuston ylläpitäjät eivät hakijan mukaan ole koskaan ilmoittaneet, että tekijänoikeudet siirtyisivät heille, kun tekstit julkaistaan. Näin ollen hakija on otaksunut pitävänsä tekijänoikeutensa ja saaneensa vain mahdollisuuden julkaista tekstejään sivustolla.

Hakija näkee asia siten, että hän on antanut tekstejään sivuston käyttöön julkaistavaksi, mutta mielestään hänellä on edelleenkin tekijänoikeudet teksteihinsä ja oikeus poistaa tekstit sivustolta halutessaan. Hakija haluaisi nyt tietää, kummalle hänen kirjoittamiensa tekstien tekijänoikeudet kuuluvat, hakijalle vai uutisportaalisivustolle.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto toteaa aluksi seuraavaa.

Tekijänoikeusneuvosto on varannut hakijalle mahdollisuuden lausuntopyyntönsä täydentämiseen. Erityisesti tekijänoikeusneuvosto on pyytänyt hakijaa toimittamaan käyttöönsä ne tekstit (kolumnit, haastattelut), jotka hakija kertoo kirjoittaneensa, sekä ilmoittamaan tekijänoikeusneuvostolle lausuntopyynnössä tarkoitetun uutisportaalisivuston ylläpitäjän yhteystiedot, jotta tekijänoikeusneuvostolla olisi mahdollisuus varata sivuston ylläpitäjälle mahdollisuus vastineen antamiseen. Hakija on kuitenkin ilmoittanut tekijänoikeusneuvoston sihteerille, ettei hän tule täydentämään lausuntopyyntöään.

Koska tekijänoikeusneuvostolla ei ole ollut asiaa ratkaistessaan käytävissään niitä tekstejä, jotka hakija kertoo kirjoittaneensa, tekijänoikeusneuvosto joutuu toteamaan, että se voi antaa asiassa lausunnon vain varsin yleisellä tasolla.

Muutoin tekijänoikeusneuvosto esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on yksinoikeus teokseen. Säännös sisältää esimerkkiluettelon suojattavista teostyypeistä. Tekijänoikeussuojaa saavat esimerkiksi kaunokirjalliset ja selittävät kirjalliset ja suulliset esitykset.

Teoksella tekijänoikeudellisessa merkityksessä tarkoitetaan henkisen luomistyön tuotetta. Kirjallinen tai taiteellinen tuote on tekijänoikeudella suojattu, jos sitä voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Esimerkiksi tuotteen kirjallisella tai taiteellisella tasolla ei ole merkitystä, ei myöskään sen aikaansaamiseksi vaaditulla työ- tai tietomäärällä. Myös käytännöllinen tuote voi olla teos. Erään teosharkinnassa apuna käytetyn määritelmän mukaan teoskynnys ylittyy, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu työhön ryhtyessään olisi tehnyt samanlaista teosta. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla.

Tekijänoikeus suojaa sekä teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena.

Vakiintuneen näkemyksen mukaan ideat, aiheet, periaatteet yms. jäävät tekijänoikeussuojan ulkopuolelle. Tekijänoikeus ei estä esimerkiksi kahta henkilöä kirjoittamasta kirjaa samasta aiheesta. Tekijänoikeus suojaa ainoastaan sitä omaperäistä ilmenemismuotoa, joka tietylle aiheelle, ideoille ym. on kirjallisessa tai taiteellisessa teoksessa annettu.

Tekijänoikeuden sisällöstä säädetään TekijäL 2 ja 3 §:ssä. Tekijän taloudellisista oikeuksista säädetään 2 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan tekijänoikeus tuottaa, tietyin TekijäL 2 luvussa säädettyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen. Säännöksen 2 momentin mukaan kappaleen valmistamisena pidetään myös teoksen siirtämistä laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa. Säännöksen 3 momentin mukaan teos saatetaan yleisön saataviin, kun se esitetään julkisesti tai kun sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levitetään yleisön keskuuteen tai näytetään julkisesti.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään TekijäL 3 §:ssä. TekijäL 3 §:n 1 momentin mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. TekijäL 3 §:n 2 momentissa kielletään teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla ja teoksen saattaminen yleisön saataviin tekijää sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä.

Tekijänoikeus syntyy suoraan lain nojalla teoksen luoneelle fyysiselle henkilölle. Tekijä voi kuitenkin luovuttaa oikeuksiaan toiselle, myös oikeushenkilölle. Oikeushenkilö on esimerkiksi osakeyhtiö. Tekijänoikeus tai osia siitä voi siirtyä teoksen luoneelta henkilöltä myös esimerkiksi hänen työnantajalleen työ- tai virkasopimussuhteen johdosta.

Tekijänoikeuden siirtymisestä säädetään TekijäL 3 luvussa (27 - 42 §). Tekijänoikeuden luovutusta koskevat yleiset säännökset ovat lain 27 - 29 §:ssä. Tekijä voi luovuttaa taloudelliset oikeutensa kokonaan tai osittain. Moraalisista oikeuksistaan tekijä voi luopua vain laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettua teoksen käyttämistä varten.

TekijäL:ssa ei ole säädetty tekijänoikeuden luovutukselle määrämuotoa. Oikeuksia voidaan siirtää nimenomaisella kirjallisella tai suullisella sopimuksella tai konkludenttisesti. Konkludenttisesta eli hiljaisesta sopimuksesta voidaan katsoa olevan kysymys silloin, kun osapuolten välisen vakiintuneen käytännön, olosuhteiden tms. perusteella voidaan katsoa tekijänoikeuden siirtymisestä tietyssä laajuudessa sovitun. Tekijä voi myös antaa luvan teoksensa käyttämiseen jossakin yhteydessä tai tilanteessa ilman, että olisi kyse varsinaisesta tekijänoikeuden luovutuksesta. Myös jonkin tekstin kirjoittava henkilö ja

uutisportaalisivuston ylläpitäjä, joka julkaisee kirjoitetun tekstin, voivat sopia kirjoitettuihin teksteihin liittyvistä tekijänoikeuskysymyksistä ja esimerkiksi kirjoittajalle kuuluvien tekijänoikeuksien siirtymisestä kirjoittajalta sivuston ylläpitäjälle kokonaan tai joiltakin osin.

Tekijänoikeus on TekijäL 43 §:n mukaan voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut tekijän kuolinvuodesta.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, kuten jo edeltä käy ilmi, että hakija ei ole toimittanut tekijänoikeusneuvostolle mitään aineistoa, johon tekijänoikeusneuvosto olisi voinut ottaa kantaa. Tekijänoikeusneuvosto joutuu siten toteamaan, että hakijan kirjoittamat kolumnit ja haastattelut ovat TekijäL 1 §:n mukaisella tekijänoikeudella suojattuja, jos ne ilmentävät kirjoittajansa eli hakijan luovaa ja persoonallista panosta, eivätkä ole kopioita muista teoksista. Hakijan kirjoittamat tekstit ovat mainituilla edellytyksillä tekijänoikeudella suojattuja. Edellä on selostettu tekijänoikeusneuvoston aikaisempaa lausuntokäytäntöä eli sitä, millaiset kirjalliset tuotteet on katsottu tekijänoikeudella suojatuksi. Se, mitä tekijänoikeusneuvosto toteaa seuraavaksi, perustuu siihen oletamaan, että hakijan tekstit ovat TekijäL 1 §:n mukaisella tekijänoikeudella suojattuja kirjallisia teoksia.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että tekijänoikeus syntyy lähtökohtaisesti teoksen luoneelle fyysiselle henkilölle. Tekijä voi kuitenkin siirtää oikeutensa myös toiselle. Kuten todettu, TekijäL:ssa ei ole säädetty tekijänoikeuden luovutukselle määrämuotoa. Oikeuksia voidaan siten siirtää nimenomaisella kirjallisella tai suullisella sopimuksella tai konkludenttisesti. Konkludenttisesti eli hiljaisesta sopimuksesta voidaan katsoa olevan kysymys esimerkiksi silloin, kun osapuolten välisen vakiintuneen käytännön tai olosuhteiden perusteella voidaan katsoa tekijänoikeuden siirtymisestä tietyssä laajuudessa sovitun. Tekijä voi myös antaa luvan teoksensa käyttämiseen jossakin yhteydessä tai tilanteessa ilman, että olisi kyse varsinaisesta tekijänoikeuden luovutuksesta.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että jotta lausuntopyynnössä tarkoitettussa asiassa voitaisiin ottaa kantaa siihen, kenelle (mahdollinen) tekijänoikeus hakijan kirjoittamiin teksteihin kuuluu, olisi asiassa selvitettävä, mitä hakijan ja uutisportaalisivuston ylläpitäjän välillä on tekijänoikeuskysymyksistä sovittu tai mitä voidaan katsoa sovitun. Lähtökohtaisesti tekijänoikeus kirjalliseen teokseen kuuluu sen tekijälle, mutta tekijänoikeus tai osa siitä voi siirtyä esimerkiksi hiljaisen sopimuksen johdosta myös toiselle, eli lausuntopyynnön tapauksessa uutisportaalisivuston ylläpitäjälle.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että se ei voi TekijäL 55 §:ään perustuvan toimivaltansa puitteissa tulkita tehtyjä sopimuksia tai arvioida näyttökysymyksiä. Tekijänoikeusneuvosto joutuu siten toteamaan, että se ei voi ottaa kantaa siihen, kenelle tekijänoikeus uutisportaalisivustolla oleviin teksteihin lausuntopyynnön tapauksessa kuuluu. Osapuolten selvitettäväksi jää, kenelle oikeudet hakijan kirjoittamiin teksteihin kuuluvat. Se, kenelle tekijänoikeus kyseisiin teksteihin kuuluu, voi päättää myös tekstien saattamisesta TekijäL 2 §:ssä tarkoitettuun tavoin yleisön saataviin. Tekijänoikeuden haltija voi siten päättää, pidetäänkö tekstit uutisportaalisivustolla vai otetaanko ne sieltä pois.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Hertta Hartikainen

Lausuntopyyntö on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Katariina Sorvari, Pekka Pulkkinen, Miia Haavisto, Ahti Vääntinen, Paula Paloranta, Päivi Liedes, Anne Stenros, Tuula Hämäläinen, Kirsi-Marja Okkonen, Risto Ryti, Pekka Salomaa, Markku Uotila ja Kai Nordberg.